

IZHAJA VSAK DAN

Ima ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe se prodajajo po 3 nov. (6 stot.) v mnogih bokalnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nov. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. OSENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. smrtarica, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Pizljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V Edinosti je moč“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne osira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 2-20, za pol leta Kron 2-00.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo in reklamirani se ne vračajo. Naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe 20.

Pošilno-hranilnični račun števe 841-632. TELFFON št. 11-57

DRŽAVNI ZBOR

(Izvirno telefonično poročilo.)

DUNAJ 14. V današnji seji drž. zbora se je pred vsem odobrila cesarska naredba z dne 31. marca 1911, s katero je bil s pomočjo § 14. pod Bienerthovo vlado uveljavljen šestmesečni proračunski provizorij. Nato je zbornica v poročnem glasovanju z 254 proti 151 glasovom odklonila minoritetni predlog posl. Seitzja, da naj se ta cesarska naredba ne odobri.

Zbornica je nato prešla v specialno debato o šestmesečnem proračunskem provizoriju za leto 1912. Do besede pa so prišli danes le poročevalci proračunskega odseka in pa predlagatelji minoritetnih predlogov.

Kakor smo poročali že včeraj, so Nemci pod pritiskom zagrožitve dr. Hohenburgerjeve demisijske izpovedi svoj predlog, da naj se določi 20 milijonov kron za zboljšanje učiteljskih plač, v brezpomembno resolucijo. Poleg tega tudi ni dvomiti, da bodo odklonjena tudi oba ostala predloga, ki predlagata zboljšanje učiteljskih plač, predloga poslancev Seitzja in Diamanda. Seveda pa s tem učiteljsko vprašanje ni odpravljeno iz parlamenta, temveč ostane tudi nadalje še na dnevnem redu.

Do precej veselih, oziroma burnih prizorov je prišlo v današnji seji med govorom posl. Malika, ki je utemeljeval svojo resolucijo, ki zahteva, da naj vlada nemudoma predloži parlamentu načrt reforme zakonskega prava.

V razpravo je posegla tudi galerija, s katere so vrgli v zbornico nebroj letakov z besedilom: „Vun z zakonsko reformo! Hočemo imeti zakonske može!“ Kakor se je dognalo pozneje, je to demonstracija povzročila gospa Pokilkarjeva, voditeljica ženskega društva za reformo zakona, ki je bila navzoča na galeriji z večimi svojimi zvestimi pristašicami.

V sledečem podajamo poročilo o današnji seji.

V začetku seje je včeraj izvoljeni moravski poslanec Votruba (Čeh) storil zaobljubo.

Kakor že rečeno, je zbornica po glasovanju o cesarskih naredbah prešla v specialno debato o šestmesečnem proračunskem provizoriju.

Pred vsemi so utemeljevali poslanci dr. Šusteršič, dr. Korošec, Seitz, Waldner, Diamand in Malik svoje manjšinske predloge.

Posl. dr. Šusteršič je utemeljeval svoj predlog, da naj zbornica dovoli vladi samo štirimesečen proračunski provizorij, torej do konca aprila 1912.

V nadaljnjem je poudarjal, da je zelo karakteristično, da Avstrija v tako resnih časih pušča v nemar svojo jugozapadno mejo, dočim pa se mobilizira na Hrvaškem cela armada z edinim namenom, da bi se onemogočilo cesarju zvestim in dinastično mislečim državljaniom, da bi odšli po svojem svobodnem prepričanju svoje glasove pri volitvah. (Živahno odobravanje!) Končno je pozivljaj govornik češke stranke, ki so dolga leta stopale ramo ob ramo s Slovenci v boj za skupne interese, da tudi sedaj in v bodočnosti ravnajo enako.

Posl. dr. Korošec je izjavljal, da Slovenci niso načelni nasprotniki italijanske univerze, so pa proti temu, da bi se to vprašanje obravnavalo kot vprašanje, ki ga urgraj vnanja sila v naši deželi. Vprašal je, ali je pač sedaj trenutek pripraven za to, da bi se izpolnila ta zahteva Italije prav v istem času, ko tako burno valuje v Italiji sovražstvo.

Vsokogar, kdor govori dandanes o koncentraciji vojaštva v Italiji, psujejo za vojnega hujskača, dočim pa mi vendar nočemo nič drugega, kakor da se dovoljno skrbimo za varstvo naše države, kajti mi sami bi trpeli v prvi vrsti, ako bi stvar postala resna.

Za vodne zgradbe na račun države se žrtvujejo milijoni, za tako potrebne in tudi v strateškem pogledu tako važne železnice na jugu države pa ni denarja.

Z mnogimi dokazi je končno govornik dokazoval, kako država sploh malo skrbi za južne dežele, katere zanemarija v prilogi severnim.

Nato je posl. Seitz (soc. dem.) utemeljeval minoritetni predlog, da naj se iz državnih sredstev nakaže deželam 20 milijonov kron v svrhu zboljšanja učiteljskih plač, pri čemer pa je treba gotovega zagotovila, da bi se te svote uporabile edino v ta namen, ne pa v kak drug.

Posl. dr. Waldner je energično zahteval očitavanja, ki jih je izrekel posl. Seitz na naslov nemškega „Nationalverbanda“. V nadaljnjem je poudarjal, da s predlogom

posl. Seitzja še ni nič storjenega za učitelstvo, kajti edino le čim hitrejša odprava finančnih predlog v finančnem odseku poudaja možnost sanacije deželjskih financ in s tem tudi zboljšanja učiteljskih plač.

Vlada naj opusti svoje rezervirano stališče napram učitelstvu in naj stori tudi zanje isto, kar je storila za svoje lastne nameščence.

Govornik pričakuje od vlade tozadevne izjave in predlaga, da naj zbornica odkaze predloge posl. Seitzja, Waldnerja, Pacherja in Diamanda finančnemu odseku. Končno predlaga resolucijo, v kateri se pozivlja vlada, da naj z vsem poudarkom izvede akcijo za sanacijo deželjskih financ.

K besedi se je oglasil v nadaljnjem min. predsednik grof Stürgkh, da zavzame svoje stališče napram resolucijskemu predlogu posl. dr. Waldnerja.

Ministrski predsednik je izjavil, v imenu vlade da se mu zdi resolucija posl. dr. Waldnerja s principijelnega in s praktičnega stališča edino prava pot, da se zbornica čim bolj približa intencijam, ki so bile vodilne za posl. dr. Waldnerja, ki je predlagal v proračunskem odseku oni predlog, ki je ostal v manjšini, kajti ta pot je edina in obenem najkrajša, da se zadosti namenom, ki so izraženi v onem predlogu.

Vlada bo le z največjim veseljem pozdravljala to, če se bo z obravnavo in s svoječasnim sprejetjem finančnih predlog podala možnost, nakazati deželnim zakladom večje zneske in jim tako zagotoviti večje dohodke, in če bo na ta način omogočeno celi vrsti dežel, da bodo, upoštevaje svoje posebne, od onih v drugih deželah različne razmere in popolnoma varujoč svojo avtonomijo in svoje avtonomno odredbeno pravo, mogle storiti za svoje učitelstvo, kar je za dotične dežele primerno in potrebno.

To je edino prava in praktična pot, da se reši to vprašanje, in če bo zbornica stopala po tej poti, je lahko zagotovljena najdelotvornejšega sodelovanja in najkrepnejše vladne podpore.

Nato je utemeljeval posl. Malik svojo resolucijo, ki jo je odklonil proračunski odsek, v kateri se pozivlja vlada da naj nemudoma predloži zbornici zakonski načrt v zadevi izpovedbe obstoječih zakonsko-pravnih zakonov.

Govornik je povdarjal v daljšem govoru, koliko nesreč in krivic povzroča § 111 civilnega zakonika, v katerem je zabranjena zopetna poročitev katoliških ločencev.

Ko je končal svoj govor med katerim so ga celi čas prekinjali socialni demokrati, je bilo čuti z galerije živahno odobravanje in klice „Heil Malik!“ Obenem pa so začeli leteti v zbornico letaki, kakor smo že omenili v začetku poročila. Štiril osebe so odvedli z galerije in so v zbornični pisarni zabeležili njihova imena.

Posl. Diamand (soc. dem.) je pred vsem podal v imenu svojega kluba izjavo, v kateri je v imenu galicijskega proletarijata protestiral proti odločitvi helmske gubernije od ruske Poljske kot nasilstvu in je zahteval od avstrijske vlade, ki je sopedpisala l. 1815. pogodbo glede na razdeljivost poljskega kraljevstva, da naj zahteva od ruske vlade, da drži to pogodbo.

V nadaljnjem je zahteval odpravo žganjskega kontingenta in žganjskih bonifikacij, ki pomenjajo le darilo 27 milijonov največjim avstrijskim bogatinom.

Ko je nato sledila še cela vrsta vprašanj na predsednika, se je razprava prekinila in seja zaključila ob 5. in tri četrti zvečer.

Prihodnja seja jutri ob 11. uri dopoldne.

Italijanska pravna fakulteta.

(Izvirno.)

DUNAJ 14. Pogajanja za italijansko pravno fakulteto so se danes zopet nadaljevala. Italijani so z ozirom na to, da je bila danes dopoldne zopet sklicana seja proračunskega odseka, v katerem se je razpravljalo o fakultetni predlogi, opustili obstrukcijo in izjavljajo, da bodo s svojimi nadaljnjimi koraki počakali toliko časa, da se pokažejo uspehi razprave v proračunskem odseku.

Zelo slab vtis je napravilo v čeških krogih dejstvo, da italijansko časopisje nekako bagatelizira češki predlog, da naj bi se italijanska pravna fakulteta namestila v Pragi, in da namigujejo, češ, da so Čehi

ponudili svoje gostoljubje italijanski pravni fakulteti po vplivu vlade. Čehi izjavljajo, da je tako pisarjenje znak skrajne italijanske nehvaležnosti.

Kakor smo že napovedali včeraj, je imel danes dopoldne ob pol 10. proračunski odsek svojo sejo, da se nadaljuje razprava o italijanski pravni fakulteti, kar je bil pogoj, da Italijani odstopijo od obstrukcije v plenumu zbornice.

Takoj v začetku seje je posl. dr. Korošec odločno protestiral proti zopetnemu sklicanju proračunskega odseka, kar znači kršenje dogovora med načelniki strank, ki so sklenili, da se proračunski odsek ne skliče več pred Božičem, nakar mu je odgovoril načelnik odseka posl. dr. Korytowski, da ima načelnik pravico sklicati sejo odseka, kadar hoče, posl. Malfatti in Seitz pa sta trdila, da konferenca ni storila nikakega sklepa v smislu izvajanja posl. dr. Korošca.

Nato se je nadaljevala razprava o italijanski pravni fakulteti.

V imenu Čehov je po daljšem govoru izjavil posl. Šillinger, da bodo Čehi glasovali za vladni predlog, ki določa začasni sedež fakultete Dunaj, če pa ne bi bil sprejet ta predlog, pa da bodo glasovali za sedež fakultete v Pragi.

Za socialne demokrate je izjavil posl. dr. Ellenbogen, da bodo glasovali za vladni predlog, v prvi vrsti pa za sedež fakultete v Trstu; če bi pa ta predlog ne bil sprejet, pa za oni kraj, ki se jim bo izmed predlaganih zdel najprimernejši.

Na predlog posl. Fuchsa se je nato zaključila razprava, s čimur pa ni dosti pomaganega, ker je vpisanih še dvajset govornikov, ki imajo še vsi pravico do besede.

Govoril je nato posl. Malik, ki je izjavil, da bo sam obstruiral, ako ne bo obstruiral nobeden drug. Ker pa se je med tem začela plenarna zbornična seja, je načelnik zaključil sejo.

Prihodnja seja je jutri in bo poslanec Malik nadaljeval svoj govor.

Draginjska doklada.

(Izvirno.)

DUNAJ 14. Vlada se je začela pogajati s parlamentarnimi strankami glede dovolitve draginjske doklade državnim nameščencem z dnem 1. januarja 1912. Ta draginjska doklada bi bila tako visoka, kolikor bi znašalo zboljšanje prejemkov državnih nameščencev po sprejetju vladne predloge v definitivnem zboljšanju.

Volitve v delegacije.

(Izvirno.)

DUNAJ 14. V današnji, nalašč v ta namen sklicani posebni seji državnega zbora, ki se je začela ob 6. uri zvečer, so se izvršile volitve v delegacije.

Kakor smo že poročali včeraj, sta italijanskoliberalna tržaška poslanca dr. Gasser in dr. Pittacco odklonila vsak kompromis glede zastopstva Trsta v delegacijah, pri katerem bi bil vdeležen tudi naš poslanec dr. Rybař, in sta izjavila, da rajše ne reflektirata na zastopstvo v delegacijah.

V tem smislu se je tudi izvršila izvolitev tržaškega delegata, pri čemer je bil odločen glas posl. dr. Rybařa. Izvoljena sta bila torej za Trst: delegat posl. Pittoni, namestnik posl. Oliva.

Za Istro sta bila v smislu kompromisa letos izvoljena Slovana: delegat posl. Spinčić, namestnik posl. Mandić.

Za Goriško sta prišla letos v smislu kompromisa v poštev Italijana in sta bila izvoljena: delegat Faidutti, namestnik posl. Ussai.

Za Štajersko ni bil letos izvoljen v delegacije noben Slovenec.

Za Kranjsko je bil izvoljen za delegata posl. dr. Korošec, torej štajerski poslanec za namestnika pa posl. dr. Šusteršič.

Iz krogov hrvaškoslovenskega kluba se poroča, da bo posl. dr. Korošec ostal kot delegat v delegacijah le v prednovoletnem zasedanju in da potem odstopi svoje mesto namestniku dr. Šusteršiču, ki se je le zato dal izvoliti za namestnika, ker se vrši dne 28. decembra t. l. seja kranjskega deželnega zbora, v kateri hoče biti dr. Šusteršič navzoč, dočim pa bo v glavnem delegacijskem zasedanju stopil na dr. Koroščevo mesto.

Justični minister dr. Hohenburger gre?

PRAGA 14. „Češko Slovo“ poroča, da sedanjí predsednik brnskega višjega deželnega sodišča, ki pride v Prago kot predsednik višjega deželnega sodišča, ne ostane dolgo na svojem novem mestu, temveč da je že določen za naslednika justičnemu ministru

dr. Hohenburgerju, ki namerava odstopiti v kratkem.

Za srednješolske učitelje.

(Izvirno.)

DUNAJ 14. Vlada je izgotovila službeno pragmatiko za srednješolsko učitelstvo, po kateri so postavljeni profesorji na srednjih šolah na enako stopnjo, kakor sodni uradniki. Na srednjih šolah bodo v bodoče smeli biti nameščeni le suplenti, ki imajo vse izpite.

Zviša se četrta in peta kvinkvenalna doklada za 100 K.

V pričetnih službenih letih bodo srednješolski učitelji na boljšem, kakor pa sodni uradniki, dočim pa se stvar v poznejših letih obrne v dobro sodnikom.

Značilna konfiskacija.

PRAGA 14. Glasilo češke narodne socialne stranke „Češko Slovo“ je bilo konfiscirano, ker je priobčilo senzacionalne vesti o mobilizacije avstrijskega vojaštva v Bosni.

Občinske volitve v Radovljici.

RADOVLJICA (Kranjsko) 14. (Izv.) Pri danes se vršivih mestnih občinskih volitvah v Radovljici je zmagala klerikalna stranka v vseh treh razredih. Mestni občinski zastop radovljiški pride tako iz liberalnih v klerikalne roke.

Odvetniški in notarski red.

DUNAJ 14. (Izv.) Justični minister dr. Hohenburger predloži drž. zboru še pred božičem nov načrt odvetniškega in notarskega reda.

Zopet afera v vladarski rodbini.

DUNAJ 14. (Izv.) Nadvojvoda Henrik Ferdinand, ki je stotnik v 6. dragonskem polku, je dobil daljši dopust. Kakor se povdarja v poučnih krogih, ima nadvojvoda znanje z žensko iz meščanske rodbine, s katero pa se ne more poročiti. Nadvojvoda odpotuje v Monakovo, kjer se nahaja njegova ljubica. — Zatrjuje se, da se nadvojvoda ne povrne več v vojaško službo.

Angleški parnik „Delhi“ ponesrečil. — Vojvoda in vojvodinja Fife v smrtni nevarnosti.

GIBRALTAR 13. Parnik „Delhi“ je južno od rta Spartel zadel na prod. Med pasažirji se nahaja tudi vojvodinja Luiza Fife, sestra kralja Jurja, s svojim soprogom in dvema otrokoma, ki so namenjeni v Egipt. Na pomoč sta prišla en angleški in en francoski križar. Vreme je viharno. — Kakor poroča privatna brzojavka iz Tangerja, so se potniki rešili na rt Spartel.

TANGER 14. Parnik „Delhi“ je ponesrečil ob 1 uri po noči. Francoski križar „Friant“, ki je prvi dospel na mesto nesreče, je spustil v morje rešilni čoln, ki je prišel do angleškega križarja „Duke of Edinburgh“, kamor je že dospel čoln poln žensk in otrok. Drugi častnik „Frianta“ je dal spustiti v morje drug rešilni čoln, ki se je pa prevrnil, pri čemer so utonili trije možje. Angleški mornarji so napravili zvezo med ladjo in kopnem ter so spravili na suho vse ženske. Vojvoda in vojvodinja Fife sta prišla na ta način na kopno na pol oblečena. — Zdi se, da je parnik „Delhi“ izgubljen.

TANGER 14. Vojvoda in vojvodinja Fife se nahajata v angleškem poslaniškem poslopju. Oba sta v postelji vsled preostanih težav, vendar se ni bati za njuno zdravje. Vojvoda in vojvodinja sta se rešila na čolnu angleškega križarja „Duke of Edinburgh“ ter sta ob veliki nevarnosti dospela do obrežja. Velikanski valovi so se zaganjali v ta čoln. Ko so se pasažirji hoteli izkrcati iz čolna na kopno, bi jih bili valovi kmalu zagnali nazaj v morje. Morali so plavati, da so prišli do obrežja, peš so prišli potem do svetilnika Spartel, kjer so jim nudili prvo pomoč. — Ob 10. uri dopoldne je bilo na parniku „Delhi“ še pet oseb.

Bukarešt 13. V Cadiji so pastirji v Fogaraških Alpah odkrili studenec, katerega voda vsebuje mnogo arzenika. Neki Romun, ki je pil iz studenca, je kmalu potem umrl, drugi umira. Preiskava je dokazala, da sta se zastrupila z arzenikom. — Studenec so zaprili in postavili predenj vojaško stražo.

Benetke 13. Neki Anglež je za stavo ustrelil na Markovem trgu 10 golobov. Obsojen je bil v globo 1000 lir.

Bern 14. Zveznim predsednikom za l. 1912 je bil izvoljen podpredsednik dr. Forrer.

Magdeburg 13. 47-letni delavec Kōr-neke v Gomeru pri Magdeburgu je najprej ustrelil svoje tri otroke, katerih najmlajje

bi star štiri, najstarejši 11 let, in je potem ubil samega sebe. Čin je izvršil iz obupa radi smrti svoje žene.

New-Jork 13. Nad mestom in okolico je prišel močan vročinski val. Toplomer je kazal včeraj 15,6 stopinj Celzija. Od leta 1873 ni bilo opazovati po zimi še take visoke temperature. — Po vrtilih pogajajo drevesa; v Bostonu so pričeli zeleneti parki.

Tržaški Slovenci in italijanska pravna fakulteta.

Vprašanje italijanske pravne fakultete bi bila torej po mnogih križih in težavah zopet prišlo do točke, da se razpravlja o njej v proračunskem odseku poslanske zbornice. Od odseka pa do plenuma zbornice je seveda še precej dolga in težavna pot. Zato smo tudi videli, kako je predloga o tej nesrečni fakulteti bila že opetovano v proračunskem odseku, da pa tako daleč sploh še ni prišlo, da bi se bilo razpravljalo o njej v plenumu zbornice. Na podlagi dosedanjih skušenj torej Italijani nimajo prav nikakega povoda, da bi se veselili, ker je zbornica ali bolje: ker so stranke milostno privolile v to, da pride predloga zopet enkrat na dnevni red proračunskega odseka. Treba pred vsem računati z okolnostjo, da je v nemškonoarodni zvezi močna struja, ki je principijelna nasprotnica zahtevi po italijanski pravni fakulteti, kakor zahtevi po nemških vseučiliščih sploh. S tem, da je ta struja, guklanjajoč se potrebi trenutka, odnehala, za sedaj še nikakor ni rečeno, da so gospodje Wolf, Erlar in kakor se že imenujejo vsi ti nositelji skrajnega nemškega šovenizma, postali iz Savlov Pavli. V najugodnejem slučaju morejo Italijani računati, da pride predloga na spomlad pred plenum zbornice. A kaj vse se more še zgoditi do takrat!

Politične in parlamentariške razmere se morejo do takrat še temeljito spremeniti. S tem torej, da se proračunski odsek bavi s to predlogo, je ta-le napravila korak naprej, dočim je končni ciji še zelo, zelo daleč; to tembolj, ker ima italijanska pravna fakulteta — kakor že povdarjano, v nemških radikalnih principijelne nasprotnike, ki porabijo gotovo prvo priliko v to, da zopet zavzamejo bojno pozicijo. Pot je torej še zelo, zelo dolga.

In vzmemo, da pride predloga srečno pod streho, bi Italijani s tem še nikakor ne dosegli svojega cilja, ker je gotovo, da brez dovoljenja Slovencev njih fakulteta ne pride nikdar v Trst. Nočemo sicer in ne moremo nikakor prejudicirati eventualnim sklepom našega narodnega vodstva, vendar moramo z obema rokama podpisati izjavo dunajskega dopisnika „Slovenskega naroda“, da se tržaški Slovenci ne bojimo italijanskih študentov!

Mi tržaški Slovenci nismo nikdar absolutno odklanjali Trsta kakor sedež bodoče italijanske pravne fakultete. Nismo proti italijanskemu vseučilišču v Trstu kakor takemu, smo pa proti italijanskemu vseučilišču, ki bi bilo le novo bojno sredstvo za množenje politične moči Italijanov na škodo Slovanov.

Mi smo celo pripravljene podpirati italijansko zahtevo, da mora priti njih vseučilišče v Trst, a stavimo za to pogoj, da tržaški Italijani temeljito revidirajo svoj dosedanj program, da si prilaste drugačno teorijo in začnejo izvajati drugačno prakso o narodni posesti in narodnih pravicah.

Dosedanji program tržaških Italijanov je bil: poitalijančevanje Slovencev, — program, ki ga je dr. Wilfan na nekem shodu in v mestnem svetu označil tako-le: *Poitalijančevanje mestnih Slovencev pomočjo šol, poitalijančevanje okoliških Slovencev z razširjevanjem mesta v okolico.*

Slovenec, ki se je naselil v mestu, se mora poitalijančiti! To je maksima vladajoče italijansko-liberalne stranke v Trstu, ki ima sicer pisano na svojem programu svobodo, bratsvo in enakost. To zahtevo po asimilaciji Slovencev, ki se naseljujejo v Trstu, oprtajo Italijani tem, da je bil Trst vedno italijansko mesto ter da mora tako tudi vedno ostati. Človek bi mislil, da, če je ta teorija dobra za mesto, bi morala biti dobra tudi za okolico!

Kajti, če je že mesto bila v minulosti — vsaj na zunaj — skoro izključno italijansko, je ravno tako gotovo, da je okolica bila še mnogo bolj slovenska. Ista načela kakor glede mesta, bi torej morala veljati tudi glede okolice. Če mora mesto ohraniti svoj izključno italijanski značaj, bi morala pa okolica ohraniti vedno svoj izključno slovenski značaj. Torej, kakor naj bi se Slovenec, ki prihaja v mesto, asimilirati, tako bi se moral asimilirati tudi Italijan, ki je šel v okolico. To načelo bi bilo zdravo in logično, ako priznavamo zaprta narodna ozemlja. Če smatramo Italijani mesto za zaprto italijansko ozemlje, smemo z isto pravico smatrati mi okolico za zaprto slovensko ozemlje. Dosedanja politika tržaških Italijanov pa je bila taka, da je Italijanstvo pač absorbiralo v mestu naseljujoče se Slovence, ki niso imeli šol v materinem jeziku, dočim so v okolici naseljujoče se Italijane hoteli obvarovati pred poslovenjenjem s tem, da so jim snovali italijanske šole, da je torej mesto pač ostajalo zaprto italijan-

sko ozemlje, dočim je slovenska okolica ostala odprta italijanski ekspanzivnosti in s tem izpostavljenju poitalijančevanja. In to je ravno ena onih najvažnejših okolnosti v razmerju med Italijani in nami, okolnost, katero se je, po našem skromnem mnenju, dosedaj vse premalo povdarjalo.

Umeje se, da na podlagi gori označenih načel, ki so jih Italijani dosedaj uveljavljali, ni misliti na kak sporazum med nami in njimi in torej tudi ne na to, da bi mi privolili v Trst kakor sedež italijanske pravne fakultete.

Treba, da so si tudi Italijani enkrat na jasnem, da sta na tržaškem ozemlju od pamtveka živele slovensko in italijansko pleme in da bi bilo naravnost blazno misliti na to, da eno definitivno izpodrine drugega. Za Italijane ostaja samo vprašanje: Ali čutijo v sebi dovolj moči, da se bodo na tem ozemlju mogli ohraniti, živeti in se dalje razvijati naravnim putem in s pomočjo iz italijanskih krajev prihajajočega dotoka — ali je njihova bodočnost, njihovo življenje in njihov razvoj na tem ozemlju odvisen od slovenskega renegatstva? Mi Slovenci se čutimo močne dovolj, da se ohranimo in razvijamo sami iz sebe; zahtevamo pa, da se odstranijo umetne zapreke, ki so dosedaj ovirale ta naš razvoj, da se v bodoče naših otrok ne bo več poitalijančevalo v italijanskih šolah! Naj Italijani vsprejmejo te naše pogoje, naj nam priznajo pravico do ohranitve in samostojnega razvoja naše narodne individualnosti, pa porečemo tudi mi: Italijani imajo pravico do svoje pravne fakultete — dajte jim jo! Zahtevajo jo v Trstu: bilo jim!

Dokler pa Italijani nasproti vsaki naši zahtevi po slovenskih šolah v mestu stavljajo svoj kategorični: Ne! — dočim pa v isti čas odpirajo italijanske šole v okolici — do tedaj porečemo tudi mi na vsako zahtevo po italijanskem vseučilišču, ki bi bilo le novo sredstvo italijanizacije, ravno tako odločno: Ne!

To se nam je zdelo potrebno povedati, osobito z ozirom na najnovejšo prijatelje Italijanov — Čeha! Naj bi bratje Čehi vendar pomislili, kako postopajo Italijani v Primorju z nami Slovenci in Hrvatli in naj bi po tem uravnali svoje postopanje! Kdor zahteva kulturna sredstva za-se, ne sme pred vsem teh sredstev odrekati drugim!

Mestni svet tržaški.

(Seja dne 14. dec.)

Župan je otvoril sejo ob 7:30. Nadaljuje razprava o izrednem proračunu.

Svet. Miklavc predlaga, da se stavi v proračun znesek 30.000 K kakor prvi obrok za gradnjo dvorazredne ljudske šole pri sv. Mariji Magd. Večina je predlog seveda odklonila.

Profotizik dr. Costantini je utemeljeval predlog, da se stavi v izredni proračun svoto 30.000 kron za gradnjo pralnic v Sv. Križu, v Sv. Mariji Magd. in pri Sv. Ivanu.

Svet. Sancin vprašuje, zakaj ni predvidjena tudi gradnja pralnice v Škedenju, kjer je nujna potreba za tak vodnjak in kjer je tudi na razpolago potrebna voda.

Profotizik dr. Costantini je izjavil, da nima nič proti temu, ako se določi dotični znesek za gradnjo pralnic v Sv. Križu in v spodnji okolici. — Postavka je bila vsprejeta.

Svet. Sancin je vprašal, kako je glede ljudske kopeli pri Sv. Soboti.

Ravnatelj tehničnega urada Boccasini je odgovoril, da se je že zabiljalo kole v ta namen, da je pa prišlo do nekega nesporazuma z ravnateljstvom drž. železnic, s katerim se vrše pogajanja.

Dalje je svet. Sancin omenil ceste, ki vodi od istrske ceste v Škedenj, katera je bila omenjena v včerajšnjem „Edinosti“ ter priporočil, naj se jo spravi v red. Istotako je priporočil, da bi se napravilo za slučaj razširjenja tramvaja do Sv. Ane tudi odra- stek tramvaja v Škedenj.

Župan dr. Valerio je izjavil, da vzame na znanje priporočilo svetovalca Šancina.

Izredni proračun je bil vsprejet v drugem čitanju.

Nato se je prešlo na razpravljanje o davčni reformi. Svet. dr. Puecher je bil svoj čas predlagal, da se uvede neke nove davke, posebno občinski osebno-dohodninski davek. Finančna komisija je večino predlogov dr. Puecherja odklonila ter le predlagala, naj mestni svet naroči eksekutivi, da študira vprašanje takse na luksus in na avtomobile, povišanje davkov od dedščin za za največ 50 odstot., davka občinske doklade na ekvivalent (pristojbinski namestek), morebitne takse lastnikom hiš v ulicah, kjer bodo odprte nove tramvajske črte, uvedbo nove takse na uporabo vode, plina in električne energije v razmerju z finančno močjo konsumentov in eventualno uvedbo občinskega davka na velika trgovska skladišča. Dalje je bilo predlagano, naj občina prevzame inicijativo za pogajanja z vlado glede razširjenja sedanje vžitinske črte.

Svet. dr. Puecher je na dolgo in široko utemeljeval svoj predlog, da se uvede posebni občinski osebno-dohodninski davek, ki bi občini prinašal okoli 400.000 K dohodkov na leto. Izrekel se je za vse v študijo predlagane davke, izvzemši davka na

trgovska skladišča, ker trgovine po njegovem mnenju ni smeti ovirati v naravnem razvoju.

Svet. Brochi je odgovarjal, da osebni dohodninski davek v smislu idej dr. Puecherja že zato ni mogoč, ker bi vlada v to ne privolila, in bi torej vsak tozadevni sklep mestnega sveta bil kakor da bi se hotelo z glavo skozi zid.

Potem ko je repliciral dr. Puecher, je župan, ne da bi se bilo glasovalo, ker mestni svet ni bil sklepčen, zaključil sejo ob 11:15.

Kako ital. večina tržaškega mestnega sveta pripravlja tla za italijansko vseučilišče!

V sinočnji seji mestnega sveta je italijansko-liberalna večina sprejela med izrednimi izdatki občinskega proračuna za prihodnje leto tudi sledeče postavke:

1.) za italijansko ljudsko šolo in italijansko deško zabavišče pri Sv. Vitu, na zemljišču ex-Romano	K	270.000
2.) za italijansko srednjo šolo na zemljišču ex-Basevi	„	850.000
3.) za italijanski otroški vrtec v Čarboil Spodnji, na zemljišču ex-Romano	„	100.000
4.) za italijansko meščansko šolo, ki se prizida k ljudski šoli v ulici Manna	„	520.000
5.) za italijansko ljudsko šolo v Vrdeli (razširitev)	„	160.000
6.) za italijanski ženski licej na zemljišču ex-Mestron	„	750.000
7.) za italijansko deško zabavišče v Rojanu	„	80.000
Skupaj	K	2.730.000

Nadalje je mestni svet vsprejel tudi postavko za slovensko ljudsko šolo v Gro-padi K 54.000.

Pri tej točki je svet. Miklavc v toplih in jedrnatih besedah priporočal, naj se vsprejme nadaljna postavka K 30.000 za ljudsko šolo pri Sv. Mariji Magdalen. Opozarjal je na utemeljenost tega predloga, izvirajočo že iz tega, da je že l. 1865 odvetnik Planer, bivajoč pri Sv. Mar. Magdalen, spoznal potrebo ljudske šole za ta okraj in priporočal mestnemu svetu, naj jo ustanovi. Od takrat je ta potreba postala vedno bolj občutna, in vedno glasneje so prebivalci obljudenega in razsežnega okraja zabavali, naj se jim da prepotrebna ljudska šola. Svet. Miklavc je naglašal, da ima občina dve pripravni zemljišči, da ne bi bilo treba drugega izdatka, ko za malo pritično poslojje z dvema šolskima sobama in stanovanjem za učitelja, toliko, da bi učenci I. in II. razreda imeli šolo malo bližje, dočim naj bi starejši le še naprej hodili tudi v dežju in burji, nekateri celo eno uro daleč, v ljudsko šolo v Škedenj. Svet. Miklavc je govoril sicer priprosto, a vendar tembolj prisrčno in naravnost v srce segajoče.

Med grobno tišino je vstal svet. Zanolla (člen italijansko-liberalne večine) in izjavil, da priznava predlog svetovalca Miklavca za upravičenega in da bo glasoval zanj, povdarjajoč se, da govori le v svojem, ne v strankinem imenu.

Na to je sledilo glasovanje. Razun okoličanskih in socialističnih svetovalcev so vzdignili roko za Miklavčev predlog od večine samo Zanolla, Picciola, Budnich, in ako se poročevalec ne vara, tudi Braidotti. Vsi drugi, kakor en mož, proti.

Radi popolnosti je še pripomnil, da pri nobeni od zgornjih postavk za Italijanske šolske naprave ni vstet izdatek za zemljišče, niti za opravilo, razun morda pri 4. postavki; dočim je v znesku K 54.000 za gro-pajsko ljudsko šolo všteto vse, od zemljišča do zadnje kljuge.

Da bo slika popolna, omeniti je še, da je že pri prvi postavki, za ljudsko šolo pri Sv. Vitu, nastala precej ostra diskusija med svetovalcem Braidottijem in vodjo mestnega stavbenega urada radi visokosti proračunskega izdatka, kateri je bil Braidottiju pretirano visok, vodji stavbenega urada pa z ozirom na potrebna dela za izravnavanje jako neugodnega stavbišča še skoraj prenizek.

Večina mestnega sveta tržaškega je torej skoraj v isti sapi dovolila za italijanske šolske potrebe K 2.730.000 in za eno borno, že leta in leta zahtevano prepotrebno ljudsko šolo za slovenske okoličane K 54.000, ter brez vsakega obrazlaganja, brez najmanjšega poskusa kake opravičbe ali vsaj kake pretvezice odklonila svotico K 30.000 za drugo, ravnatoko borno in potrebno dvorazrednico za okraj pri Sv. Mariji Magdalen.

To postopanje Italijanske liberalne večine je enostavno sramotno.

Na tak način torej dokazujejo svojo pravico, da bi jim avstrijski parlament, zastopstvo avstrijskih narodov, daruje edino šolsko napravo, katera jim še manjka, ti gospodje kulturosvoci, ti gospodje širokoustežni dvatisočletne civilizacije, ti hinavci, volkovi v ovčji obleki, ki se cvileč in bleketajoč, poganjajo med noge vladajoči večini na Dunaju, dočim se tu v Trstu čutijo dovolj varne, da mečejo raz sebe lažljivo obleko in s cinizmom perverznejega degeneriranja teptajo v prah ne samo najpriprostejše zahteve narodne pravičnosti, nego tudi vsako človeško čustvovanje. Zares, nikdo

ne zaslučuje izpolnitve vseh svojih kulturnih zahtev v toliki meri kolikor tržaški liberalni Italijani: saj jim gre pot v — tretje tisočletje njihove kulture celo preko trupel slovenske šolske dece! Naj le tepe burja, naj le biča nevihta slovenske otročiče gredeče uro daleč v šolo pred durmi velikega bogatega mesta: Italijani so pripravljene tudi to žrtev doprinesti na altarju svoje kulture! Taki kulturni požrtvovalnosti gre zaslužen plačilo! Le vkup torej farizeji in pismouki avstrijskega parlamenta in glasujte konečno za italijansko vseučilišče v Trstu!

Ironijo na stran. Zanolla in drugovi ne zaslučujejo pohvale, ker so glasovali za predlog svetovalca Miklavca. Ta predlog je vseboval najmanje, kar morejo zahtevati na šolskem polju prebivalci predlagateljevega volilnega okraja. Zanolla in drugovi zaslučujejo pohvalo le zato, ker so imeli dovolj srca, časti in poguma, da so se ločili od ostalih članov večine. Ravno v njihovi osamljenosti in v nedvoumni moralni odločnosti, ki je bila potrebna za tak nastop, leži žalosten dokaz za razpoloženje vladajočih krogov tržaških. Sinočnje glasovanje je kakor blisk sredi noči razsvetlilo ona od brutalnega šovenizma in narodnega sovraštva zastrupljena in razrovana tla, na katerih hoče slep idealizem nekaterih avstrijskih politikov zgraditi nov hram italijanski, oh, ravno v Trstu tako onečaščeni kulturi!

Italijansko-turška vojna

Italijani zavzeli Tagjuro.

PARIZ 14. „Ag. Havas“ poroča iz Tripolisa od 13. t. m. 5:30 zvečer. Italijani so zasedli Tagjuro, ne da bi naleteli na odpor.

TRIPOLIS 14. (Oficijelno) V noči od 12. na 13. t. m. se ni pripetilo nič novega v Tripolisu, Ain-Zari in Homsu. Zjutraj so pričele operacije, da se za stalno zasede Tagjuro. Ena torpedovka in en lomilec torpedov sta se z ženijskimi štabniki častniki podali do blizu predgorja Tagjura, da ukrenejo vse potrebno za eventualno obrambo. Ob 8:30 predpoludne je odšel iz Tripolisa 93. pešpolk z oddelkom gorske artilerije in stotnijo ženijskih saperjev, dočim je iz Ain-Zare odrinil tja 11. berzaljerski polk z eskadrom konjenišva. Ob 10:30 so čete dospale v Tagjuro, ki so jo naše izpraznjeno, izvzemši semtertja gruč neoboroženih Arabcev, ki so se kmalu podali in izročili orožje, ki so je imeli skrito v svojih hišah. Na predgorju Tagjura so razveslili italijansko zastavo. Naše čete so pričele takoj utrjevati kraj. Ob 4. uri popoldne sta se bergaljerski polk in eskadron konjenišva vrnila v Ain-Zaro.

Turško poročilo o zavzetju Tagjura.

CARIGRAD 14. Iz Dehibata se javlja: Včeraj jutro je 7000 Italijanov napadlo Tagjuro, potem ko so kraj bombardirali od morske strani. Zavzeli so Tagjuro po dveurnem boju, ki je bil v zvezi z velikimi izgubami.

Položaj okoli Homsa.

RIM 14. Iz Ain-Zare javljajo: Turki so se v treh kolonah umaknili na Derian in Terhuno. Neka druga kolona se je obrnila na Homs. Glasom vesti iz Cirenajke se da sklepati, da se zavzame tudi tam ofenzivo. Tam stoji skupno 30.000 mož domače milice, ki je ojačena z regularnimi turškimi četami. Poleg tega prihajajo dnevno znatna ojačenja čet iz Egipta.

Izgon Italijanov iz Turčije.

RIM 14. Glasom neke utemeljene vesti se je skupnemu prizadevanju poslanikov v Cerigradu posrečilo, pregovoriti vlado, da je umaknila odpoved o izgonu Italijanov.

Domače vesti.

Iz poštne službe. Viši poštni kontrolor Ivan Nass o v Trstu je imenovan ravnateljem pošne urada.

Sakrosanktna pravica Italijanov je, da njihova mladina vrši svoje nauke doma, med soplemenjaki, na domači zemlji. Tako meditira „Piccolo“ in kaže pri tem lice največjega pravičnika, ki išče le resnico in zahteva le pravice za svoje ter jo privoščata tudi drugim. Le pravice hočejo pravicoljubi v uredništvu „Piccollovem“ in ničesar drugega. Pravice, da more italijanska mladina vršiti svoje študije doma.

Gospodje pa dokazujejo s to svojo pozo le to, da je v njih posebno izrazito razvita temeljna poteza v značaju naših Italijanov: da so namreč izborni — komedijani, na katerih ni nič, ali prav nič resnega, iskrenega, onega, kar izsiljuje spoštovanje tudi pri političnem nasprotniku.

Če reklamujemo Italijani za svojo mladino kakor sakrosanktno pravico, da se jej nudi prilika in vsa potrebna sredstva, da vrši svoje študije doma, med svojci, potem jih že moramo vprašati: Mari ne velja to tudi za slovensko mladino? Kdo je tisti, ki odteza slovenski tržaški mladini tako priliko in taka sredstva? Kdo goni tržaške Slovence, če zahtevajo svoje šole, v Ljubljano in ne vemo kam? Kdo odreka tržaškimi Slovincem to — sakrosanktno pravico? Mari pa velja sakrosanktnost narodnih pravic le dotlej, dokler jih zahtevajo Italijani? Mari pravica izgublja svojo sakrosanktnost, čim se oglašajo Slovenci? Če so Italijani konstruirali tako pravico — zase, pa naj ne mislijo nikar, da jim bodo tudi drugi ljudje priznavali tako teorijo!

nam vse, ker je to sakrosanktna pravica drugim pa nič, ker — smo gospodarji!!

Saj razumemo: gospoda Italijani so se garili v to svojo idejalogijo, da pravica je samo za njih! — ker so jo mogli doslej uspešno uveljavljati in ker ne vprašajo, kako so se časi spremenili in ljudje žnjimi! Posebno pa ne opažajo evolucije na naši strani, ne vidijo da smo se vzdramili in osvestili posebno tudi mi tržaški Slovenci! Tudi mi smo začeli uveljavljati svoj glas pred veliko javnostjo, in tedaj ne učinkujejo več toliko italijanske — fraze in italijanske geste! In zato je začela bledeeti teorija na Goldonijevem trgu o sakrosanktnih pravicah — samo za Italijane!

Glasneje in glasneje bomo govorili svetu, da tudi mi imamo svoje sakrosanktne pravice in ne samo naši Italijanski sodeželani! In dokler ne bodo Italijani priznavali naših sakrosanktnih pravic, tudi mi ne bomo spoštovali njihovih, marveč se bomo z zobmi in nohti vpirali proti tisti dvojni meri, ki bi hotela poznati pravico samo na eno stran! Če hočejo imeti Italijani svojo visoko šolo na tržaških tleh, hočemo tudi mi imeti tu svoje šolstvo.

To bodi Italijanom povedano: glasno in z vso brezobzirnostjo. Clara pacta, boni amici!

Tombola v prid podpornih zakladov NDO. Trstu. Na prvem zrebanju dne 14. t. m. so bile izžrebane sledeče številke:

31, 15, 19, 43, 21.

Imejtelji srečk, ki so zadele izžrebane številke morajo predložiti iste komisiji osebno ali pismeno v priporočenem pismu na naslov predsednika dr. Frana Brnčić ul. Nuova št. 13. II. najkasneje do četrtega dne 21. t. m. ob 7:30 zvečer. Na srečke prijavljene po 7:30 uri zvečer rečenega dne, se komisija v mislu svoječasno objavljenih določil ne bo več ozirala. Pripravljani odbor.

Predavanje o draginji. Gosp. Andrej Kurnik je sinoči predaval v NDO. o draginji. Predavanje ni bilo ravno dobro oblikano, zato je g. predavatelj rekel, da bo govoril le na kratko in da si pridržuje o predmetu o drugi priliki govoriti obširneje. Po predavateljevem mnenju so glavni vzroki draginje: 1) večja množina denarja in osončno večja produkcija zlata in s tem pomanjšana vrednost istega. 2) izseljevanje z dežele v mesta, kar ima za posledico na eni strani pomanjšano produkcijo potrebnih stvari in na drugi strani povečan konsum. 3) karteli, trusti in borze za živila. Na podlagi omenjene dispozicije je predavatelj pomenjal vzroke današnje gospodarske krize. O omenjenim trem vzrokom, katere občutijo vse kulturne države, se pridružuje pri nas dualistična uredba habsburške monarhije, ker se mora iz agrarnega v industrijalno gospodarstvo prehajajoča totranska državna plovice pokoriti agrarni Ogrski. Zato je predavateljevemu mnenju edino uspešno sredstvo za zboljšanje sedanjega kritičnega gospodarskega položaja totranske državne plovice zahteva: proč od Ogrske, proč z dualizmom.

Predavanje prof. Merharja. Odsek za ljudska predavanja priredi svoje tretje predavanje v letošnji sezoni prihodnji ponedeljek, dne 18. t. m. v veliki dvorani „Narodna“. Predava g. dr. Ivan Merhar o zanimivem predmetu: „Razvoj slovenskega časopisja“. To je brezdvomno zanimiv predmet za vsakogar, ki se hoče seznaniti o našem kulturnem razvoju, kajti v razvoju časopisja se zrcali tudi razvoj kulture tega naroda. Zato upa odsek na obilno udeležbo.

Vabilo na poučna shoda. Kmetijska družba za Trst in okolico skliče v nedeljo t. m. dva shoda. Na Proseku bo ob 10. uri zjutraj. Na Kontovelu ob 1 uri popoldne.

Podpisani vabi vse posestnike — člane družbe — zgornjih vasi na ta shoda. Predaval bo agr. inž. g. R. Lah. Ustanovi se ob enem „Gospodarski odbor.“ — Sprejemajo so tudi novi udje.

Naše gledališče.

V nedeljo zvečer ob 8. uri oglasi se na našem odru pisatelj velikega ruskega naroda Maksim Gorki. Že to dejstvo, da pride velikani, ki je pred par leti presenetil vso Evropo, nam zagotavlja izreden gledališki večer. Svetovna drama:

„NA DNU“
bila vprizorjena povzod z velikanskim uspehom. Slavni pisatelj slika v njej z umetniškimi peresom življenje ubogih bosjakov, izrivenih od ljudske družbe.

Predstava se bo vršila v abonamentu. — Popoludne ob 4 bo ljudska predstava z izbranimi cenah. Uprizori se slavno delo Emanuela Sudermana:

„ČAST“.
Ta igra je ob svoji premijeri dosegla

popoln uspeh; sedaj si jo lahko ogledajo oni, ki niso mogli prisostvovati premijeri. Za nizko vstopnino si lahko vsakdo privoščil umetniški užitek.

Tržaška mala kronika.

Poskus samomora. Včeraj zjutraj ob 8. uri je neka Marija L., stara 42 let, stan. v ul. Molin a vento, skočila v morje s pomočjo sv. Karla. Pravčasno so jo rešili in spravili v bolnišnico. Vzrok tega poskušnega samomora je baje pripisati družinskim neprilicam.

Voz in konji padli v morje in utonili. Včeraj popoldne je na pomolu Sanitá padel v morje voz premoga s konji vred. Oboje, lastnina transportne družbe, je šlo takoj na dno in konji so seveda utonili. Voznik, neki Rino Panni iz Pezara v Italiji, se je rešil.

Ulomljena blagajna. — Lesna tvrdka Matteo & Maurice Matathias ima svoje skladišče v ul. Miramar št. 33. Predsinočnjem so še neznani tatovi vdrli v skladišče, potem ko so preplezali zid in so ulomili vrata pisarne. Z dleti in drugim orodjem so potem odprli blagajno in vkradli iz iste svoto 304 K, 25 akcij nekega bančnega zavoda v Veroni, dve turški srečki in eno srbsko tabačno srečko.

Loterijske številke, izžrebane dne 13. decembra:

Brno 24 35 25 20 72
Inomost 81 34 41 43 60

Koledar in vreme. — Danes: Kristina dev. — Jutri: Evzebij šk.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12,5° Cels. — Vreme včeraj: deževno. Vremenska napoved za Primorsko: Večnoma motno. Semtertja dež. Temperatura malo spremenjena. Vztočni vetrovi.

Izpred sodišča.

Zločin tatvine, spremenjen z prestopkom tatvine.

Na deželnem sodišču se je včeraj popoldne vršila razprava proti 20-letni neomnoženi perlici Mariji Žerjal, doma iz Doline.

Marija Žerjal je bila obtožena, da je dne 30. oktobra t. l. vzela iz zaprte hiše Ivana Rodela, brez njegovega dovoljenja in v svojo lastno korist, dve niklasti uri, eno pozlačeno verižico, tri zlate prstane, par zlatih uhanov in K 20-32 v gotovini, vse last imenovanega Ivana Rodela, in sicer v vrednosti več nego 50, a manje nego 200 kron, torej tločna tatvine, predvidjenega v §§ 171 in 174 II.) kaz. zak.

Obtoženka Marija Žerjal se je priznala krivo. Bill sta prijateljici s soprogo Ivana Rodela, o kateri je ona vedela, da ima doma nekaj zlatnine. Hodila je k Rodelovim v obiske. Nekeč sta se pa ona in Rodelova soproga skregali in od tedaj ni šla več tja.

Nekega dne, ko je bila šla Rodelova soproga v Trst, ji je prišlo na misel, da bi ji kaj vkradla. Sam Bog vedi — ona si tega ne zna tolmačiti — kako ji je prišla ta misel. Vedela je, kam da Rodelova skriva hišni ključ, ko odhaja od doma. Vzela je torej ključ in šla v hišo Rodelovih, kjer je

Ivan Sabadin

posestnik

je po kratki in mučni boleznii v starosti 75 let, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb predragega pokojnika se vrši v petek, dne 15. t. m. ob 2. uri pop.

SV. KOCJAN pri Kopru, dne 14. decembra 1911.

Žalujoči ostali.

DVORANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanitá 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila jutri v soboto od 9—12 ure zjutraj.

1 Italijanska knjiga „La donna medico di casa“, 1 lesni omar z og edalom, umivalniki z mramorjem in z ogledalom, za 2 osebi, chiffonniers, nočne omarice, jedilna miza, usnjate stolice, kuhinjska omara, držala za zavese, mala miza, svetiljka na plin, kanape, pisalna miza.

Oni gospod, ki si je v našem uredništvu izposodil Riguttinijev italijanskonemški slovar, naj ga vrne čim prej.

Čevljarska zadruga v Mirnu pri Gorici.

Prodajalna čevljev v Trstu, ul. Barriera vecchia 38.

Ima vedno v svoji zalogi bogato izbero vsakovrstnih čevljev lastnega izdelka za vsaki stan. Toplo se priporoča posebno Slovincem v mestu in okolici, da se pridno poslužujejo domačih izdelkov naše zadruge.

SPREJEMAJO SE TUDI POPRAVE.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIM CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MALCANTON - TRST

Mnenje g. dr. a A. Bernhang-a

MOR. OSTRAVA

G. J. SERRAVALLO
Trst.

V odgovor na Vaše pismo si štejem v čast Vam naznaniti, da jaz uporabljam lu že več let predpisujem z najboljšim uspehom Vaše ŽELEZNATO KINA VINO SERRAVALLO pri rekonvalescentih po težkih boleznih kot sredstvo za pospeševanje teka in proti šibkosti žensk po izgubah krvi radi težkega poroda.

MOR. OSTRAVA, 17. 4. 1910. Dr. A. BERNHANG.

Berite in čudite se!

GOSTILNA N. D. O.

600 komadov, med temi pozlačena ura za K 4-20.

Krasna, pozlačena, najfinejša ura Anker-Remont s pozlačenim številnikom; leta ima dobrodoče 36-urno kolesje, za kar se jamči 3 leta, 1 krasna ovratna igla s Simili-brilantom, 1 pozlačen prstan s ponkamnom za gospode ali gospe, 1 krasen collier iz okoli 150 rjentalakih perli, najmodernejši nakit za dame, 1 krasna garnitura gumbov za sprostnice, ovratnike in prsi, zajamčeno 3%, Double-zlata s patentiranim zatvorom, 6 platnenih robcev, 1 eleganten tepni črnilnik iz nikla, 1 krasno zrcalce, 1 komad dišečega toaletnega mila, 1 fr. vezana beležica 72 angleških peres, 20 različnih komadov za korespondenco in še 396 drugih predmetov ki so koristni in neubodno potrebni. Vse skupaj z zlato uro vred, ki sama velja dvakrat toliko, stane samo K 4-20. Odpošlaja po povzetju ekspozitna tvrdka

H. SPINGARN, Krakovo št. 240.

Kdor kupi 2 paketa dobi še zastoj zraven lep nož s dvema rezili. Pri več nego 2 paketih, za vsak paket po 1 nož. Za to kar ne ugaša, se vrne denar. Torej je izključen vsak risiko.

Dr. PEČNIK (Petschnigg)

Trst, Via S. Caterina št. 1, Trst
(hiša Greinitz)

ima čast Vam naznaniti, da se je v TRSTU kot zdravnik na novo naselil. Rodom Korošec (Podrožčica) bil je svoj čas sekundarni zdravnik in asistent na Dunaju ter šef-zdravnik Fran Josipovega zavetišča v Egiptu, kjer je bival dolga leta. Vsled temu govori šest jezikov, vštveši francoski, angleški in arabski.

Za notranje bolezni (splošno zdravilstvo) sprejema od 8—9 zjut. in 2—3 pop.

Kot specialist za kožne bolezni in bolezni na vodi (spolne) strogo le od 11/2 do 1. ure.

Squadrani & Buda urar, zlatar, delavnica in trgovina. Kupuje in prodaja zlato. Izvršuje vsaktero delo urarske in zlatarske stroke. Trst, ul. Scalinata št. 1.

Na obroke!

JAKOB DUBINSKY Na obroke!
TRST — ulica dell' Olmo št. 1, II. nadstropje — Trst

Velika izbora izgotovljenih oblek za gospode in manufakturnoga blaga

ter moške in ženske suknje. 107

UGODNI POGOJI ZA PLAČILA NA OBROKE. Cene brez konkurence.

Na obroke!

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbora letnih in zimskih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. — Specialiteta v veznji.

Velika izbora volnenega blaga. Najzmernejše cene.

Adolf Kostoris - Trst

Ulica S. Giovanni št. 16, I. nadstropje, zraven „Buffet Automatico“.
Telefon št. 251, Rim. II.

POZOR! Skladišče se nahaja v I. nadstr.

KOLINSKO CIKORIJO

edino pristni po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist družbi sv. Cirila in Metodaj

res vzela dve niklasti uri, pozlačeno verižico, tri zlate prstane, par zlatih uhanov in K. 20.32 v golovini. Denar da je našla na neki omari.

Eno uro in verižico, je rekla, je dala nekemu mladeniču, ostalo je pa zastavila v Trstu, vse skupaj za K 16.

Ko je izvršila tatvino, je šla v podstrešje in od tam zlezla na streho, kjer je razkopala nekaj korcev in napravila luknjo v streho, da bi se mislilo, da je tat skozi streho vdrl v hišo.

Ko so prišli Rodelovi domov in so konstatovali tatvino, se je takoj njihov sum obrnil proti njej ter so jo nekaj dni za tem ovadili orožnikom, ki so jo vsled tega aretovali. Izvršivši hišno preiskavo, so orožniki našli zastave listke. Orožniki so tudi zaplenili K 31.60 njenega denarja, a ona dovoljuje, da se iz tega plača odškodnino Rodelovim.

Ivan Rodela, zaslišan kakor priča, je potrdil obtožbo ter je izjavil, da ne odpušča obtoženki ter da zahteva odškodnino. Vkradeni predmeti z gotovino vred so predstavljali vrednost K 92.32. Zahteval je to svoto.

Slednjič mu je pa predsednik dokazal, da je popolnoma odškodovan, če dobi nazaj zastavne listke in svoto K 46.32, in sicer vkradenih mu K 20.32 in 16, da reši zastavljene predmete. To je Rodela prepračilo.

Govorila sta na to zastopnik državega pravdnštva dr. Zumin in branitelj Tomašič, ki je zahteval, da se obtoženko oprostijo zločina tatvine, a da se jo obsodi le radi prestopka tatvine, ker vsi vkradeni predmeti z gotovino vred ne dosegajo vrednosti 50 kron.

In sodišče je, vsprejemši braniteljevo mnenje, oprostilo Marijo Zerjal zločina tatvine ter jo je obsodilo radi prestopka tatvine na 5 dni zapora.

Predsedoval je deželnosodni svet. Stegu; votanje so bili pa sv. Pahor, sv. Parisini in dr. Lučić.

Društvene vesti.

„Dramatično društvo“ vabi danes ob 8. uri zvečer k pevski za mešani zbor.

Pevaki zbor „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes zvečer skupna pevška vaja za mešani zbor. Prosim polnoštevilne udeležbe, ker koncert je pred durmi.

Pečovodja.

Tržaško podporno in bralno društvo vabi gg. odbornike in njih namestnike k odborovi seji, ki bo danes 15. dec.

Starešinski večer, slov. akad. dr. „Balkan“ ki se je imel vršiti jutri v soboto, se radi nepričakovanih ovir ne bo vršil.

Slov. akad. društvo „Balkan“ ima svoj redni občni zbor 29. t. m. ob 8. in pol uri zvečer v restavraciji Balkan.

Veselični odsek „Trgov. izob. društva“ se zahvaljuje vsem p. n. članom ter prijateljem društva, ki so pripomogli k lepemu vspehu Miklavževega večera.

Obenem naznanja, da so ostala še neka darila od iztrebanih številč šaljive tombole, in sicer št. 80 serija K. št. 94, serija G. št. 39, serija B; na razpolago so v društvenih prostorih.

Posebno se zahvalujemo še gg. Plesničarju, Žigonu in Zafreda, ko so preplačali vstopnino.

DAROVI

— Za svetoivansko podružnico CM je daroval g. Matevž Kunšič 1 K ker ni mogel na „Miklavžev večer“.

— Za božičnico šked. podr. CMD so darovali: g. Ivan Sancin-Drežič 2 K, gospa Marija Sancin-Mom 6 K in gospa Marija Sancin-Cackova 2 K in 3 m blaga, gospica Terezika Sancin-Bjeka 3 m blaga.

TRŽAŠKA GLEDALIŠČA.

VERDI. V soboto prične velika operna sezona v Verdijevem gledališču z Verdijevo opero „Aida“.

PALACE HOTEL EXCELSIOR. Danes koncert od 5. do polnoči.

Vesti iz Goriške.

„Narodni odbor združenih Slovencev“ v Gorici je odposlal dne 12. t. m. na vsa županstva na Goriškem uljudno prošnjo v stvari volitve v tukajšnje trgovsko-obrtno zbornico, ter jih tem potom prosil še enkrat, da to prošnjo takoj rešiti blagovole.

Vsebinska prošnja je tako važnega pomena, da se ne sme zamuditi nobenega trenutka; računamo torej z vso gotovostjo na bratsko podporo slavni županstev.

Stavbinsko društvo državnih uradnikov prične na pomlad graditi dve večji poslopji s šestnajsterimi stanovanji za uradnike, in eno poslopje za druge uslužbence, in sicer na zemljišču banke Friulane proti Stražicam v ulici „Luigia“. — Družbo podpira vlada v toliko, da ji jamči najeto svoto do 90% vrednosti stavbišč.

Ta način samopomoči je hvalevreden, ker so udom navedenega društva preskrbljena cena stanovanja in jim je zagotovljeno, da enkrat določena primerna najemnina ostane nespremenjena in neodvisna od morebitnega razpoloženja hišnih gospodarjev, kakor je pri drugih hišah. A.

Te dni inspiciira goriške in sosednje posadke poveljnik tretjega vojnega kora v Gradcu. Slične inspekcije se prav marljivo vrše, čemur se ni čuditi, ako se upošteva enaka potovanja različnih visokih italijanskih generalov preko naše meje. A.

Temelj novi cerkvi v Gorici so položili, kakor je „Edinost“ že povedala, pred 10 dnevi. Slavnost se je vršila po določenem vspredu tudi v tem obziru, da slovenske besede ni bilo slišati. Tudi to je značilno za razmere, v katerih nam je Slovincem tu živeti! — Preziranje povsod — izvzmši tam, kjer se odločno postavljamo po robu! V spominu je še slehernemu, kako je deželni glavar Pajer na slavnosti otvoritve deželne umobolnice odsvolil Slovence le s kratkimi besedami, dočim je posvetil Italijanom večurni govor, ki so ga morali navzoči Slovenci poslušati, sicer mirno ali globoko užaljeni. Čemu bi Pajerju ne sledili tudi drugi?!

Radovedni smo, kateri naših deželnih poslancev se bo Pajerjevega vedenja spominjal tako, kakor to pošteno zaslučuje ta — komendatore. A.

G. dr. Bezjak je prevzel ravnateljstvo tukajšnje gimnazije. Želimo mu polnega uspeha in naj se med nami čuti srečnega. Napadi tržaškega čifuta, „vulgo Piccola“, naj ga ne vznemirjajo. — Rodbine pričakujejo od novega ravnatelja, da čim preje napravi potrebne korake za razdelitev prenapoljenih razredov ter odvrne nevarnost, ki je izpostavljena naša mladina toliko, kar se tiče higijene, kolikor tudi napredka. A.

Nadželstvo Goriške ljudske posojilnice v Gorici nas prosi z ozirom na vsebino tozadevne vesti iz Goriške, da priobčimo nastopno pojasnilo:

- 1. da je zadnje svojih prostorov, prirejenih za trgovino naznanilo že tedna pred končanim delom v treh slovenskih listih in opozorilo slovenske trgovce na te prostore.
- 2. da je še posebej na to opozorilo tuk. „trgovsko obrtno društvo“ in
- 3. da je vsled pomanjkanja resnih reflektantov oddalo prostore začasno tvrdki, katere lastniki pa niso Nemci, kakor se v dotični notici zatrjuje.

Vesti iz Istre.

Umrl je v Sv. Kocjanu pri Kopru posestnik Ivan Sabadin. Pogreb se vrši danes, v petek, ob 2. uri pop. Naj v miru počiva!

Iz Boljunca. Dne 8. novembra t. l. zvečer okoli 7. ure se je vračal iz službe respicijent c. kr. finančne straže v Dolini, g. Lavtižar. Na cesti, vodeči iz Boljunca v Dolino blizu mosta „Na Brodu“, je nekdo dvakrat ustrelil proti njemu iz nabasane samokresa. On je menil, da ga je hotel neznan storilec napasti in umoriti, kar je tudi na prvi pogled tako izgledalo. V sled ovadbe proti neznanemu storilcu, je c. kr. okrajna sodnja uvedla preiskavo in pokazalo se je, da je med mladino, zlasti v Mačkovičah, Ospu, Gabrovici in Prebenegu več strelnega orožja. Tako so tudi rečenega dne mladeniči oddali več ostrih strellov, ko so spremljali vojaške novince na postajo v Boršt in se vračali nazaj. Pripomniti je, kakor je že žalibog navada med našim ljudstvom, da so bili mladeniči precej vinjeni. Kaj vse se more dogoditi med vinjeno vročekrvno mladino, oboroženo s strelnim orožjem!! Ali bi ne bilo umestno, da bi v to poklicana oblast uvedla pogoste preiskave in mladini odjemala orožje?! O božičnih praznikih se nudi najlepša prilika za to. Nekdo.

Zelo eleganten dar. — Stilografsko pero stiriinajet karatno zlato, stane petnajet kron, pošljal za kron 4.24 „Reklam o d o l“, via Rittmeyer, Trst. 2914

Kleparski delavec, poidelavec in učencev re išejo. — Perhauc, ulica S. Marco. 2914

Pisarja, večjega slovenskega, nemškega in event. nekoliko italijanskega jezika išče c. kr. okrajno glavarstvo v Sežani. Nastop službe s 1. januarjem 1912. Dnevna plača K 2.50. Firmene ponudbe z uroci pisave v slovensčini in romščini je uložiti na omenjeno c. kr. okr. glavarstvo do 24. decembra t. l. 2215

Rezanci, makaroni in testenine z jajcem „Monopol“ higienično pripravljene nadomestujejo uspešno vasko drugo hranilo Parite na znamke na zavitke: „Monopol 2, 4 in 6 jajc“. 2115

Glasovir za koncert in ples, izratan, drugi glasovir za učenca je za prodaj — Ulica P. tr nio 9, vrata 16. 2205

Slovenske igralne karte prodajajo v Trstu: knjigarna J. Gorenjec, ul. Casorna 16., Gregor Zidar & C., Roccol 263, tobakarna Segolin, ulica Industria (Sv. Jakob) in v Sežani: Fran Stofla, trgovec, v Kozini: Ivan Dekleva. 1472

ALEKS. FRANC MAYER - TRST žgalnica kave TELEFON 1743. Najboljši vrst za dobivanje pečene kave.

Moja pred štiridesetimi leti ustanovljena in se obrtni razstavi v Trstu odlikovana

tovarna sodov Ivršuje naročbe vsakovrstnih sodov, bodisi za vime spiri, likere, tropinovec, olje, alluvoc, marškin itd. Jamčim za dobro delo in po niskih cenah, da se ne bojim konkurentov. — Na deželo pošiljam cenike. 1422 Fran Abram Trst, ulica S. Francesco 44.

Lovrenc Baoc
Trst - ul. Piccardi, vogal Pasquale Revoltella - Trst
Nova trgovina jestvin in kolonijalnega blaga.
Postreže se vedno z dobrim in svežim blagom prve vrste :: ter po niskih in zmernih cenah.
POSTREŽBA NA DOM. POSTREŽBA NA DOM.

?? Hočete najti dobrih ??
:: in cenih čevljev :: ??
Obrnite se samo v trgovine čevljev
v ul. Barriera 41
(vogal ulice Salce) -- in v ono
ul. Barriera 19,
kjer dobite vse po ugodnih cenah.

Josip Semulič
TRST, ulica dell' Istituto št. 5
Priporoč. slav. občinstvu **SVOJO PEKARNO** in **SLADUČIČARNO**, v kateri se dobi cel dan svež kruh in raznovrstne sladčice. Moka iz I. mlinov ter maslo. Likeri, vino in pivo v stekli.
Postrežba tudi na dom.

Podpisana se priporoča slav. slovenskemu občinstvu, naj se posluži za
božične praznike
— v novi —
trgovini IGRAČ.
Udana ANTONIJA RIEGER.
Ulica Sette Fontane 2
(Piazza Barriera)

Prodaja svinjine
s tedenjem pive Dreher in izbranih vin I. vrste.
Trst, ulica Ghoga 8.
Velik izbor: gnjati, sira in svinjine.
Giacomo Volpin.

Umetni : fotografski
pri sv. Jak. - vrste. atelje pri sv. Jak. - TRST.
ulica Nive štov. 48 (prilijajo)
Izvršuje vso fotografsko delo, in- kar tudi meglice, pomolže, svetov- sjetnik, poravnane plošče za vsakovrstno opomoitko 100, 100, 100.
Posebnost: Pevečanje vsakotere fotografije.
Radi nabaviti P. H. naročnikov sprejema naročbe in jih izvršuje na dom, eventualno tudi manj mesta.

Zaloga tu- in inozem. vin špirta likerjev razprodaja na debele in drobno
JAKOB PERHAUC
Trst, Via delle Acque št. 6, Trst
(Nasproti Caffè Centrale)
Velik izbor francoskega šampanjca, penečih de- zelnih italijanskih in avstro-ogriških vin. Bordeaux, Burgunder, renskih vin, Mesella in Obianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, slivovec in brinjevec. Izdelki I. vrste, došli iz de- tičnih krajev. Vsaka naročba se takoj izvrši. Raz- šilja se po povzetju. Ceniki na zahtevo in fran- Razprodaja od pol litra naprej.

Jako zanimiv, zabaven in poučen **LIST SLIKAMI** je
Ilustrov. tednik
ki izhaja vsak petek, ter stane četrtletno 1 krono 80 stot.
Zahtevajte ga povsod! — Naročite ga inserirajte v njem! Naslov: **ILUSTROVAN** :—:—: **TEDNIK, LJUBLJANA.** :—:—:~

PRODAJA priložnostnih predmetov
Ulica Giosue Carducci št. 18
(nasproti kavarni Ghiozza)
50.000 okraskov za božično drevo po znižanih cenah.
Ostanek igrač za sv. Miklavž po vsaki ceni.

V GOSTILNI
Si due Americani
v Trstu, ulica Crosada št. 3
se točijo izvrstna **ISTRSKA** in **VIPAVSKA** VINA po smernih cenah, preiskana od c. kr. poskuševališča za živila v Gradcu v smislu zakona z dne 16. jan. 1896. št. 89.
Za mnogobroben obisk se toplo priporoča strojnikom v mestu in na deželi
JOSIP ČERMELJ, lastnik

Kron 6200
AUTOMOBILI FORD 1911
Največja tovarna sveta. Izdelovanje letno 40.000 odnaga tipa CHASSIS 20 HP šest raznih tipov in Kočija „FORD“ je najpopolnejša, najhitrejša in natekonoostejša kar jih obstoji. — GENERALNI ZASTOPNIK
ANTON SKERL . TRS
Piazza Goldoni 10-11, Tel 1734
Velika centralna garaga, ulica dei Nobili 15, vogal ulica S. Marco TELEFON 2247. STÜCK PNEUM GOODRICH (ameriški) Avtomobili na posodo po smerni cenah. Varnost in vzdrževanje avtomobilov. — Bolidna postaja

Mehanična delavnica
F. Miheučić & F. Venutti
Via Tiziano Veccellio 4.
— TRST —
Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto. — Industrialne instalacije vsake vrste: mlino, stiskalnice in čistilnice. Specijaliteti žag za kamnje, stiskalnice za gradnje; stroji za obdelovanje lesa. Ledelovanje oblik in urzorcev za terne — — — — — nina in biškote. — — — — — Zaloge novih in starih motorjev, biškotalnic, strojev za vzdrževanje zidarstva, ga materijala, mletje kave, drošč in dr. — — — — — gih t hoičih prednet. v. — — — — —

